

Metodologie sociální práce

I. HUMANISTICKÉ A EXISTENCIÁLNÍ TEORIE

Orientují se na vnitřní svět člověka, často kladena otázka: „*jaký má život smysl?*“

Úkolem soc. pracovníka je odhalovat u klienta významy situací, které prožívá. Všímat si, zda klient už podobnou situaci prošel a jeho minulé reakce na tyto situace (porovnání zkušenosti). Klienta je nutné brát jako partnera.

1. přístup orientovaný na klienta -
dát klientovi možnost, aby viděl účelnost
a racionalitu svého života (zavedl Rogers
),

2. transakční analýza - člověk je
samostatná, autonomní jednotka, která
má dost síly a odpovědnosti, aby řídila
svůj život (Berne),

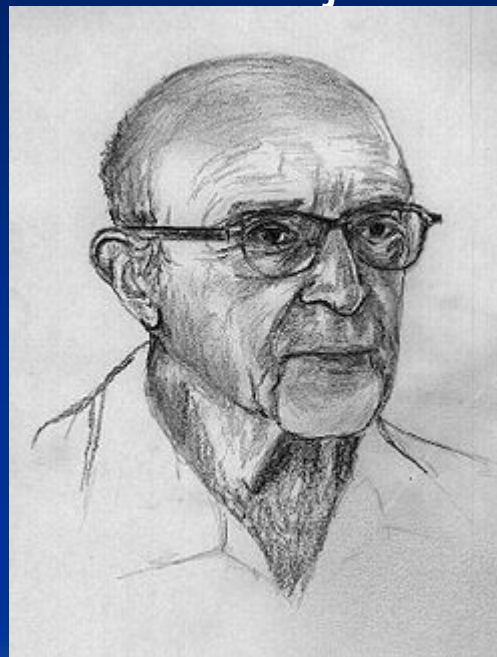

Carl Ransom Rogers (1902-1987)

Prosazoval „na osobu zaměřenou terapii“
(angl. Person-Centered Approach), která studuje osobnost
z vnitřního

vztažného rámce, což se
projevuje důrazem na pohled
z klientova hlediska.

Uplatňoval kombinace empatie
(vcítění), kongruence (shody)
a reflexe (porozumění, účast na
pacientově světě). Vedení psychoterapie zakládal na
bezpodmínečném pozitivním přijetí klienta
psychoterapeutem.

- Cílem terapie podle Rogerse je tedy nepodmíněné pozitivní sebepřijetí. Dále tzv. „dobrý život“, což je spíše shrnutí principů, obsažených v jeho ostatních spisech. Mezi jeho znaky patří:
 - vzrůstající otevřenost prožívání
 - vzrůstající existenciální kvalitažití
 - vzrůstající důvěra v sebe a svůj organismus
 - plnější fungování (plnějšížití v právě přítomném okamžiku).

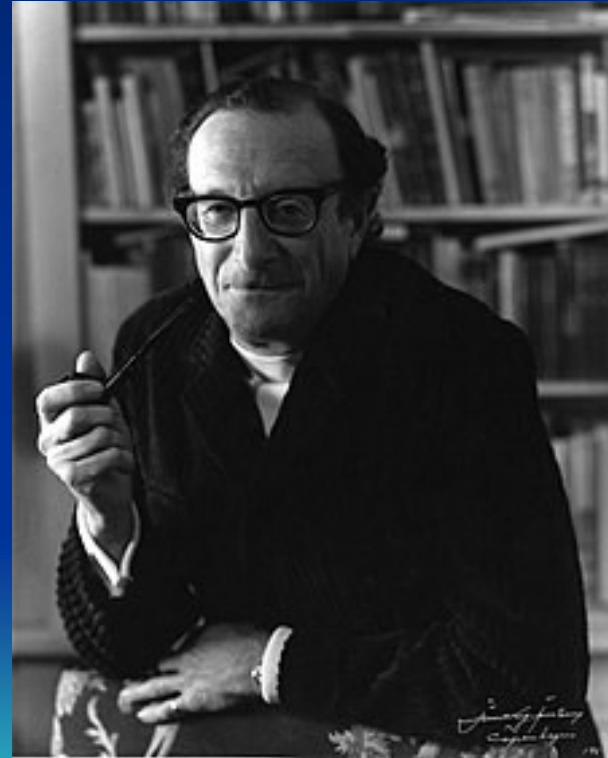

- Rogers změnil i pohled na člověka, který vyhledá terapeutickou pomoc, zaměnil běžně v každodenní praxi používané označení „pacient“ termínem „klient“. Zastával názor, že pokud člověka, který žádá o pomoc, označíme za „pacienta“, přispějeme tak spíše k jeho problému než k řešení.

Eric Berne (1910-1970)

- Psycholog, psychoanalytik, zakladatel „Transakční analýzy“

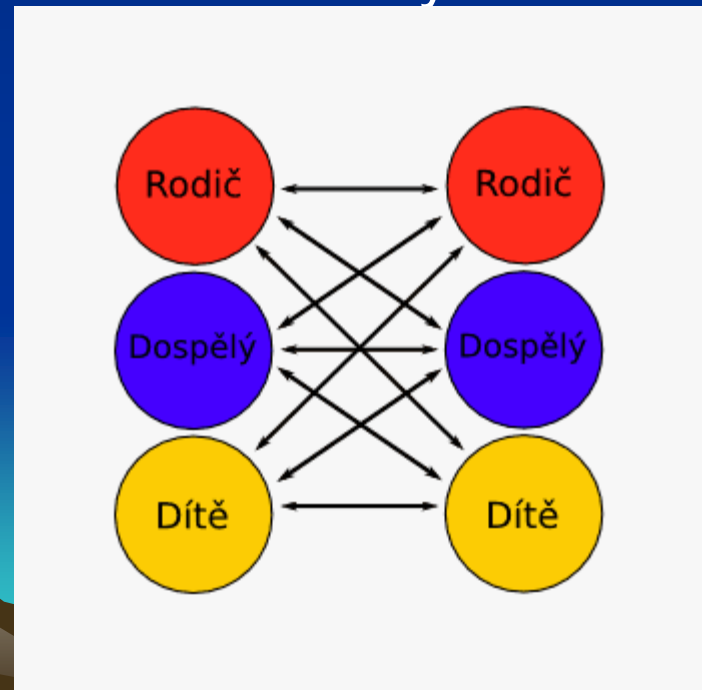

Transakční analýza

- Podle Berna existují tři různé stavy EGA: **rodič, dospělý, a dítě**. "Rodič" je styl myšlení, chování či jednání převzatý od autorit (například rodičů); má v sobě převážně příkazy, zákazy a pravidla. "Dospělý", druhý stav ega, zpracovává a hodnotí informace na základě vlastní zkušenosti a rozumu. "Dítě" je pozůstatkem vnitřních duševních stavů z dětství. Jednání v souladu s "Dítětem" bývá převážně citového rázu. Má v sobě spontánnost, zvědavost, nezkaženou schopnost prožívat.

- Cílem Transakční analýzy je **zdravý pozitivní rozvoj osobnosti**. V řeči TA by měl mít člověk emancipovaného Dospělého a Dítě schopné přirozených projevů, beze strachu z Rodičovského trestu. Vypělá osobnost by dále měla být schopna:
 - spontánního, přirozeného, autonomního chování a navazování důvěrných vztahů
 - jasné nemanipulativní komunikace bez zažitých vzorců her (viz níže).
 - plně prožít přítomnou chvíli tady a teď
 - vyjádřit srozumitelně vlastní pocity

Viktor Emil Frankl (1905-1997)

existenciální analýza

- člověk potřebuje naplňovat potřeby; není-li některá oblast naplněna, vznikají těžkosti, psych.poruchy, problémy a to se odráží na zdraví (Frankl).

existenční vakuum

- Viktor Frankl vystihl lidskost člověka, jeho logoterapie vidí v člověku bytost hledající smysl a reaguje na volání po smyslu, které dnes nezaslechnuto zanikne. Jsou tři možnosti, jak dát životu smysl:
- vykonáním činu - smysluplné lidské dílo je zacíleno za hranice vlastního já; nevyžaduje přitom hrdinské činy - každý čin vykonaný s ohledem na druhé se stává sebepřesahujícím, lidským a smysluplným
- prožitím zážitku, který obohacuje a povznáší, přičemž nejvyšší hodnotou je láska
- utrpením, které je součástí každého života. I v beznadějně situaci (např. neoperativní karcinom), z níž není úniku, vidí za jistých okolností smysl.

Podle F. je důležité vědomí svobody –
důležité rozlišování:

- **svobodu od něčeho**
 - pomoci zbavit se negativních věcí (p. kouření)
- **svoboda k něčemu**
 - nasměrována na zodpovědnost člověka

II. SOCIÁLNĚ PSYCHOLOGICKÉ A KOMUNIKAČNÍ MODELY

- **teorie rolí**

Linton a Mead = autoři; v rámci života hrajeme určité role;

a) **role připsané** – výsledek skutečností, které neovlivníme (věk, pohlaví...)

b) **role získané** – výsledek naší činnosti, p. vzděláním, postavením + adekv. chování

c) **role vnucené** – následek nepříznivé situace z vnějšku, p. nezaměstnanost

- **etiketizací teorie** – zdůrazňována tendence lidí označkovat ... spojovat s ur. věcmi určité chování člověka

III. SYSTEMATICKÝ PŘÍSTUP

Ve vztahu pracovníka ke klientovy – dvojí postoj:

- ***nabízená spolupráce***
 - cíl (o jaký problém jde...)
 - jednotlivé kroky
 - kritéria (bylo-li cíle dosaženo a proč)
- ***přebírání starostí***

IV. KOGNITIVNĚ-BEHAVIORÁLNÍ TEORIE

- Základní teze behav. teorie
 - projevy chování jsou naučené a souvisí s určitým prostředím.

To co se mi jeví jako nevhodné, se snažím změnit – metodou učení.

V. PŘÍSTUP ORIENTO VANÝ NA ÚKOLY

Sebemenší úspěch člověka motivuje - hybná síla.
Klientovi dáváme určité úkoly (malé kroky) a daří-li se mu, bude spokojený, stoupne mu sebevědomí a má pocit, že problém řeší sám.

1. *interpersonální konflikty*
2. *neuspokojení ze sociálních vztahů*
3. *problémy s formálními organizacemi*
4. *problémy s naplňováním rolí*
5. *problémy v souvislosti se soc. změnami*
6. *emocionální úzkost*

KONEC PREZENTACE

